

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES paplašināšanās stratēģija 2016.–2017. gadā”

(2017/C 306/09)

Ziņotājs: Rait Pihelgas (EE/ALDE), Amblas pašvaldības priekšsēdētājs**Atsauces dokuments:** Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “2016. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku”

COM(2016) 715 final

“ES paplašināšanās stratēģija 2016.–2017. gadā”

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Vispārīgas piezīmes

1. pauž uzskatu, ka paplašināšanās stratēģija un jaunu dalībvalstu pievienošanās nodrošina ES politikas īstenošanu un progresu visā Eiropā, un apliecina, ka paplašināšanās ir visefektīvākais ES ārpolitikas instruments;
2. norāda, ka pašreizējās Eiropas Komisijas pilnvaru laikā (no 2014. gada līdz 2019. gadam) nav paredzēta Eiropas Savienības turpmāka paplašināšanās, taču uzsāktais paplašināšanās process turpinās un šobrīd ir nonācis tādā stāvoklī, ka sarunas ar Turciju dažādu politisku iemeslu dēļ faktiski ir iesaldētas. Vienlaikus ES dalībvalstīm kaimiņos esošās Rietumbalkānu valstis ir sākušas iesaistīties Eiropas Komisijas politikas īstenošanā, jo līdztekus paplašināšanās procesa darbībām tās ir tieši iesaistītas ES migrācijas politikā (Rietumbalkānu maršruts) un ar to saistītajās politikas jomās, tostarp drošības jomā;
3. norāda, ka Rietumbalkānu valstis, kas vēlas pievienoties Eiropas Savienībai, sadarbībā ar ES iestādēm ir lietišķi rīkojušās izvirzīto uzdevumu veikšanā (arī attiecībā uz pieaugošajiem centieniem no ārpuses mainīt Eiropas virzību), un atzinīgi vērtē šo valstu gatavību iesaistīties arī Eiropas Savienības migrācijas un drošības jomā radušos problēmu risināšanā;
4. uzsver, ka Eiropas Komisijas un Rietumbalkānu valstu jaunās darba attiecības nozīmē atbildīgu rīcību ES paplašināšanās saistību un izvirzīto nosacījumu izpildē; norāda, ka pirms sarunām objektīvi jāizvērtē kandidātvalstu gatavība un progress politisko un ekonomisko kritēriju sasniegšanā un ka procesa gaitā nedrīkst mainīt nosacījumus, reaģējot uz sensitīviem viena vai otra sarunu dalībnieka faktoriem;
5. uzskata, ka Eiropā ir svarīgi publiski uzsvērt kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu darbības un panākto progresu paplašināšanās procesā, lai apliecinātu, ka Eiropas Savienība joprojām ir atvērta visiem, kuri vēlas sasniegt tādas pašas mērķus un veicināt tādas pašas vērtības;
6. pauž gandarījumu, ka Komisija atzinusi vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko nozīmi; atkārtoti uzsver, ka paziņojumos un ziņojumos vairāk un sīkāk būtu jāpievēršas vietējai un reģionālajai pārvaldībai, kaut arī Savienības tiesību aktu kopumā nav par to atsevišķas sadaļas un decentralizācijas un daudzlīmeņu pārvaldības jautājumā nav vispārārtzīta ES modeļa;
7. norāda, ka saistībā ar jaunu globālu problēmu rašanos un būtiskām pārmaiņām starptautiskajā stāvoklī, īpaši Rietumbalkānu valstu tuvumā, ES paplašināšanās jautājums ir pastāvīgi un publiski jāapspriež (sanāksmēs, konferencēs utt.) gan reģionālajā, gan Eiropas līmenī, lai Eiropas perspektīva arī turpmāk būtu iekļauta darba kārtībā;

8. uzskata, ka, tāpat kā Komisijas lēmumos par Eiropas Savienību, arī paplašināšanās stratēģijas apspriešanā un lēmumu pieņemšanā īpaša uzmanība jāpievērš jauniešu perspektīvām, lai jauno paaudzi informētu par to, ka mūsu pašreizējā un turpmākā mājvieta – Eiropas Savienība – nodrošina visiem jauniešiem izglītības iegūšanas, kultūras baudīšanas un nodarbinātības iespējas;

9. atzinīgi vērtē Jauniešu reģionālās sadarbības biroja izveidi Parīzes augstākā līmeņa sanāksmē (2016. gada 4. jūlijā) un tā darbības uzsākšanu, un iesaka tā darbā iesaistīt arī jauniešu aģentūras no jaunajām ES dalībvalstīm, kuras sasniegušas labus rezultātus;

10. visādā ziņā atbalsta gada ekonomikas reformu programmas sagatavošanu un, ņemot vērā sagatavošanas darbā gūto pieredzi, iesaka vietējās un reģionālās pašvaldības, kā arī iedzīvotājus, iesaistīt budžeta un projektu sagatavošanā, jo tieši vietējā un reģionālajā līmenī ir pamanāma to ietekme un rezultāti;

11. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīga nozīme informēšanā par paplašināšanās stratēģiju kopumā; plašs sabiedrības atbalsts paplašināšanās procesam ir iegūstams, ja vietējiem iedzīvotājiem tiek izskaidrotas paplašināšanās radītās priekšrocības;

Tiesiskums un pamattiesības

12. norāda, ka paplašināšanās galvenie pamatnosacījumi ir tiesiskums, pamattiesību ievērošana un taisnīga un pārredzama politika, un aicina kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis ieguldīt ievērojamu darbu, lai izpildītu šos pamatnosacījumus;

13. piekrīt paplašināšanās stratēģijā ietvertajam principam “pamatjautājumi vispirms” (*fundamentals first*), lai panāktu straujāku progresu tiesiskuma un tiesu sistēmas izveidē, pamattiesību, brīvību un drošības nodrošināšanā, minoritāšu aizsardzības un dzimumu līdztiesības nostiprināšanā visās kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs; uzsver, ka pamattiesību, tiesiskuma un vietējās demokrātijas jautājumos ir vajadzīga sadarbība Eiropas Padomē, kā arī ar Eiropas Padomi un tās Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresu;

14. atzinīgi vērtē vārda brīvībai pievērsto uzmanību, taču uzsver, ka līdztekus ir jāpaaugstina vispārējās politiskās kultūras līmenis un ka labākā panākumu garantija šai ziņā ir līderu, it īpaši vietējā un reģionālā līmeņa autoritāšu, priekšzīmīga rīcība (pārtraukt konfrontāciju starp kaimiņiem, nevērst izaicinošas darbības vai negatīvus izteikumus pret tiem, pievērst uzmanību neaizsargātām un nelabvēlīgā situācijā esošām sabiedrības grupām, minoritāšu stāvoklim utt.);

15. uzskata, ka preses brīvībai ir būtiska nozīme demokrātiskas sabiedrības plurālisma nodrošināšanā. Plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību struktūra ir nopietna problēma. Ja tā iedzīvotājiem negarantē tiesības saņemt neatkarīgu informāciju, var būt grūti nodrošināt politiski neitrālu un pārredzamu pārvaldību un veicināt demokrātiju kopumā;

16. atzinīgi vērtē Melnkalnes Korupcijas novēršanas aģentūras izveidi kā piemēru visām reģiona valstīm un uzsver, ka publiskā un privātā sektora korupcija ir jāapkaro visos pārvaldes un sabiedrības līmeņos;

17. uzsver, ka ir jācīnās pret rasismu, ksenofobiju, ekstrēmismu, radikalizāciju un terorismu, kas liek apšaubīt vispārējās cilvēciskās vērtības un tiesības. Svarīga nozīme ir preventīvajam darbam jauniešu vidū, lai viņi saprastu, ka ES dalībvalstis cenšas nodrošināt jauniešiem drošu pasauli ar labām izglītības un darba iespējām;

Ekonomikas attīstība un savienojamība

18. atzinīgi vērtē atbalstu un līdzekļu piešķiršanu kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm, tomēr ir jāraugās, lai atbalsts būtu pietiekams un tā izmantošana un pārvaldība – efektīva un pārredzama;

19. pauž gandarījumu par uzsvāru uz ES savienojamības programmu un reģionālajām iniciatīvām ("Berlīnes process" u. c.), kurām vajadzētu būt iekļaujošākām, un uzsver, ka turpmāk vajadzētu plašāk iesaistīt kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu vietējās un reģionālās pašvaldības un valsts pārvaldes iestādes; aicina apzināt arī jauno dalībvalstu pieredzi un iesaistīt it īpaši šo dalībvalstu ES lietu speciālistus investīciju plānošanā un turpmākā īstenošanā (transporta, enerģētikas, digitālo telesakaru, izglītības un jaunatnes jomā, kā arī citās jomās saistībā ar digitālo tehnoloģiju attīstīšanu);

20. atbalsta nacionālo ieguldījumu komiteju darbu ar mērķi izveidot vienotu projektu reģistru tajās Rietumbalkānu valstīs, kuras saņem atbalstu, un aicina efektīvāk koordinēt strukturālās politikas instrumentus, jo uzskata, ka tā ir viena no iespējām, kā Rietumbalkānos sākt īstenot digitālo tehnoloģiju attīstīšanas projektus;

Paplašināšanās procesā iesaistīto valstu reģionālā sadarbība

21. pauž gandarījumu un atzinīgi vērtē visas pozitīvās norises kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu savstarpējās attiecībās, it īpaši izlīgšanu un uzticēšanās gaisotnes veidošanu, taču prasa panākt konkrētu progresu līdz šim neatrisinātos jautājumos, kā arī gūt ilgtspējīgus rezultātus, vienlaikus ievērojot labu kaimiņattiecību principu; aicina vietējās un reģionālās kopienas palielināt panāktā progresa un iniciatīvu atpazīstamību šajos procesos un atzinīgi vērtē noderīgas prakses un pieredzes izplatīšanu;

22. norāda uz iespēju īstenot kopīgus vietējo kopienu un starpvalstu rīcības modeļus, tādus kā kampaņa "Darīsim!" (*Let's Do It!*) tīras dabas vides saglabāšanai;

23. mudina kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis izmantot esošās partnerības un TAIEX programmas, kā arī radīt un sākt īstenot jaunus sadarbības modeļus;

24. pauž gandarījumu par apvienoto konsultatīvo komiteju (AKK) un Eiropas Reģionu komitejas un šo valstu darba grupu nesenās tikšanās pozitīvajiem rezultātiem; ļoti atzinīgi vērtē 2016. gada 1. un 2. jūnijā notikušās otrās Paplašināšanās dienas rezultātus un iesaka šādus pasākumus rīkot regulāri;

25. atzinīgi vērtē Komisijas ierosināto konferenci "Runā droši!" (*Speak Up!*) rīkošanu un reģionālo plašsaziņas dienu kampaņu. Tādi pasākumi dod iespēju attīstīt plašsaziņas līdzekļus – tostarp sociālos plašsaziņas līdzekļus – kā valsts, tā arī reģionālajā līmenī, salīdzināt valstu progresu paplašināšanās procesā un pārņemt labāko pieredzi no kaimiņiem;

26. uzskata, ka visa reģiona līdzdalība vienā un tajā pašā procesā var radīt domino efektu Rietumbalkānos un nostiprināt uzskatu, ka panākumi vienā valstī veicina panākumus pārējās valstīs, jo līdz šim tas visur ir sekmējies lielāku ieinteresētību par kaimiņvalstīm un savstarpējo apmaiņu, kā arī godīgu konkurenci un savstarpējo palīdzību;

Migrācija

27. atzinīgi vērtē Komisijas operatīvo darbu migrācijas jautājumu risināšanā un lēmumu pieņemšanā 2015.–2016. gadā, jo bēgļu un ekonomisko migrantu pašreizējais stāvoklis ietekmē visu reģionu un strauji izveidojušos Rietumbalkānu maršrutu, un šo problēmu atrisināt varēs tikai ar kopīgu rīcību, solidaritāti un savstarpējām saistībām;

28. ļoti atzinīgi vērtē pēc Komisijas iniciatīvas īstenoto Eiropas kopējās patvēruma sistēmas reformu (otrā pakete, 2016. gada 13. jūlijs), kurā ietverti precizēti risinājumi (droša trešā valsts, pirmā patvēruma valsts, droša izcelsmes valsts) visiem, ko skar migrācijas krīze, jaunākajos risinājumos īpaši uzsverot garantijas nepavadītiem bērniem, kuri ir patvēruma meklētāji, un juridiskās palīdzības sistēmas izveidi patvēruma meklētājiem;

29. apmierinoši vērtē darbu, ko dalībvalstis un it īpaši kandidātvalstis paveikušas krīzes pārvarēšanā un resursu piešķiršanā, un uzsver, ka ES atbalsts būs vajadzīgs arī turpmāk un ka ir jāveic ieguldījumi Rietumbalkānu valstīs saistībā ar migrantu un bēgļu uzņemšanu un integrāciju, lai palielinātu vietējās nodarbinātības iespējas;

30. pateicas visām migrācijas maršruta tuvumā esošajām pašvaldībām par to sniegto nenovērtējamo palīdzību un sadarbību un mudina tās apkopot pieredzi un apmainīties ar to, popularizēt paraugprakses piemērus un zināšanas, kuras var izmantot, ja negaidīti ierodas nelaimē nonākuši cilvēki; aicina vietējās pašvaldības atbalstīt cīņu ar migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību; vienlaikus norāda, ka vietējo pašvaldību spējas ir ierobežotas un nevienādas, tāpēc jāparedz iespējas sniegt tām papildu atbalstu;

31. atkārtoti norāda, ka saskaņā ar Eiropadomes 2015. gada secinājumos izklāstītajām prioritātēm un darbībām ir jāveic preventīvi pasākumi un jāvirza darbs uz tiem bēgļiem, kuriem ir pamatoti nepieciešama starptautiskā aizsardzība;

32. vēlas arī, lai ES plašāk un operatīvāk paustu savu nostāju un iesaistītos iniciatīvās un politikas pasākumos, kas virzīti uz migrantu izcelsmes reģioniem, ņemot vērā mērķi strauji samazināt bēgļu un ekonomisko migrantu pieplūdumu Eiropā; ir vajadzīgas arī efektīvākas diplomātiskās iniciatīvas, kas ļautu atbalstīt miera procesus konflikta skartajās valstīs;

Turcija

33. pieņem zināšanai rezultātus 16. aprīļa referendumam par izmaiņām Turcijas konstitūcijā un starptautiskās referenduma novērošanas misijas secinājumus, saskaņā ar kuriem abu kampaņas pušu iespējas nebija līdzvērtīgas un vēlētāji nesaņēma objektīvu informāciju;

34. atgādina par plaši atzīto starptautisko praksi, saskaņā ar kuru vietējā līmenī strīdus par balsu skaitīšanu var risināt ar daļēju atkārtotu pārskaitīšanu, un iesaka šādi rīkoties gadījumos, kad tas ir piemēroti un lietderīgi;

35. pauž nožēlu par to, ka nesenās politiskās norises Turcijā rada šaubas par Turcijas valdības apņemšanos pilnībā ievērot vērtības un principus, kuri ir ES dibināšanas pamatā, it īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, un norāda, ka pievienošanās procesa turpināšanās tādēļ ir apšaubāma;

36. aicina Turcijas valdību skaidri un nepārprotami noraidīt nāvessodu, kā arī apliecināt un sniegt nepārprotamu pierādījumu par to, ka tā pilnībā ievēro tiesiskumu un cilvēktiesības attiecībā uz Turcijas opozīciju, tāpat kā Turcijas un starptautisko plašsaziņas līdzekļu brīvību un neatkarību;

37. aicina Turcijas valsts iestādes gādāt par to, lai nekādas turpmākās konstitucionālās izmaiņas neapdraudētu ne subsidiaritātes principu, ne Turcijas vietējo pašvaldību autonomiju un rīcībspēju;

38. ņemot vērā Turcijas oficiālo ES kandidātvalsts statusu, atgādina savu jau daudzkārt pausto aicinājumu Turcijas valdībai nodibināt apvienoto konsultatīvo komiteju (AKK) ar RK, lai vēlētu abu pušu vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvjus, pārstāvēdami dzimumu, ģeogrāfisko un politisko viedokļu līdzsvaru, tajā varētu regulāri tikties un uzturēt pastāvīgu dialogu; uzskata, ka, turpinoties pievienošanās procesam, Turcijas un ES vietējās un reģionālās pašvaldības varētu gūt ievērojamu labumu no oficiālām attiecībām ar AKK starpniecību;

39. atgādina, ka gandrīz trīs miljoni Sīrijas bēgļu patlaban Turcijā atrodas nožēlojamā stāvoklī, un pauž atzinību un solidaritāti iedzīvotājiem un pašvaldību vadītājiem, sevišķi Turcijas un Sīrijas pierobežā, kuriem nākas meklēt praktiskus risinājumus, kā izmitināt ļoti daudzus bēgļus, kuru skaits dažkārt līdzinās attiecīgās pašvaldības iedzīvotāju skaitam; norāda, ka ikvienā pašvaldībā šādas problēmas dziļi ietekmē daudzus pakalpojumus, piemēram, ūdens un atkritumu apsaimniekošanu, skolas, veselības aprūpi, transportu un uzņēmējdarbību, tāpat kā vietējo infrastruktūru, un uzsver, ka šāds stāvoklis nav ilgtspējīgs;

40. pieņem zināšanai Turcijas valdības sūdzības par to, ka ES no savas puses nav izpildījusi 2016. gada vienošanos, lai pārvaldītu migrantu un bēgļu plūsmas, kas ierodas Eiropā caur Turciju, un atzīmē, ka daudzām provincēm un pašvaldībām ir nācies palīdzēt migrantiem un bēgļiem bez ES atbalsta. Tomēr arī norāda, ka Sīrijas bēgļiem Turcijā ES ar humanitāro partnerorganizāciju starpniecību ir sniegusi ļoti lielu finansiālu palīdzību un ka līdzekļi tiek izmaksāti, pamatojoties uz reālām vajadzībām un saistību izpildi. Norāda uz integrācijas problēmām, ar ko saskaras vietējais līmenis, un uzsver nozīmīgo lomu, kāda integrācijas sekmēšanā var būt prasmju apguvei;

41. pauž nožēlu par to, ka sākotnēji daudzsoļošās sarunas par Kipru, šķiet, ir apstājušās, un uzskata, ka šo sarunu veiksmīga pabeigšana dotu nozīmīgu ieguldījumu, kas palīdzētu atjaunot zināmu uzticēšanos starp Turciju un ES;

42. ir pārliecināta, ka arī efektīvas darba attiecības starp abu pušu vietējām un reģionālajām pašvaldībām – paraugprakses apmaiņa par praktiskiem jautājumiem – zināmā mērā var palīdzēt atjaunot Turcijas un ES savstarpējo uzticēšanos;

43. apstiprina savu nodomu attiecīgajās RK struktūrvienībās turpināt attīstīt dialogu ar Turcijas pašvaldību vadītājiem, lai apmainītos ar paraugpraksi un aizsargātu subsidiaritāti;

44. izsaka nožēlu par valsts apvērsuma mēģinājumu un zaudētajām dzīvībām un pauž solidaritāti ar demokrātiskajām institūcijām; tomēr ir nobažījies par lielo apmēru, kādā kopš apvērsuma mēģinājuma tikuši veikti tādi pasākumi kā plaša atļaušana no amatiem, aresti un aizturēšana – sevišķi vēlētu mēru aizturēšana un atcelšana no amata, un viņu aizstāšana ar neievēlētiem “centrālo varas iestāžu ieceltiem mēriem” –, kas būtiski vājina vietējā līmeņa demokrātijas plurālismu;

45. sagaida, ka Turcija – īpaši tāpēc, ka ir kandidātvalsts, – ievēros visaugstākos demokrātijas, tiesiskuma un pamatbrīvību standartus; ir sevišķi nobažījies par nemītīgo pasliktināšanos, kas vērojama gan attiecībā uz tiesu sistēmas neatkarību un darbību, gan vārda brīvības jomā; raizējas par ierobežojumiem un pasākumiem, kas tiek vērsti pret žurnālistiem, zinātniekiem un cilvēktiesību aizstāvjiem, kā arī par biežajiem un nesamērīgajiem plašsaziņas līdzekļu un sociālo mediju aizliegumiem;

46. aicina pilnīgi un bez izšķirības īstenot ES un Turcijas asociācijas nolīguma papildprotokolu attiecībā uz visām ES dalībvalstīm, arī Kipras Republiku; aicina Turciju nepārprotami apņemties veidot labas kaimiņattiecības ar visām kaimiņvalstīm un strīdus izšķirt mierīgā ceļā atbilstīgi ANO Statūtiem; šajā saistībā pauž dziļas bažas un stingri aicina Turciju atturēties no jebkādas pret dalībvalstīm vērstas rīcības vai draudiem; uzsver, ka ir jārespektē ikvienas dalībvalsts tiesības slēgt divpusējus nolīgumus, kā arī izpētīt un izmantot dabas resursus saskaņā ar ES *acquis* un starptautiskajām tiesībām, tostarp ANO Jūras tiesību konvenciju; uzsver arī to, ka ir jārespektē dalībvalstu suverenitāte un suverēnās tiesības uz savu EEZ, teritoriālajiem ūdeņiem un gaisa telpu;

47. aicina Turciju sākt karaspēka izvešanu no Kipras un nodalīto Famagustas sektoru nodot ANO saskaņā ar ANO Drošības padomes rezolūciju Nr. 550 (1984); uzsver, ka šādi uzticības veidošanas pasākumi abām kopienām pavērtu ekonomiskās, sociālās un reģionālās izaugsmes iespēju; norāda, ka vienošanos var sekmēt vietējo kopienu pilsoniskās sabiedrības dialogs;

Melnkalne

48. pauž gandarījumu par Melnkalnes apņemību un panākto progresu ceļā uz pievienošanos Eiropas Savienībai un par pievienošanās protokola parakstīšanu ar NATO, Melnkalnei 2017. gadā kļūstot par NATO dalībvalsti; ir gandarīta arī par robežlīgumu parakstīšanu ar Bosniju un Hercegovinu un Kosovu;

49. norāda uz vēlētāju un politisko partiju lielo aktivitāti 2016. gada oktobrī saspringtā situācijā notikušajās parlamenta vēlēšanās, kuru veiksmīgas norises pamatā bija tiesiskuma normu konsekventa ieviešana un kuru rezultāti apstiprināja atbalstu valstī īstenojamajai iekšpolitikai un ārpolitikai;

50. uzsver, ka tagad ir jānodrošina tiesiskuma principu un pamattiesību efektīva ievērošana vietējā līmenī; sagaida, ka Korupcijas apkarošanas aģentūras izveide stimulēs korupcijas novēršanas nolūkā sagatavoto vietējo rīcības plānu īstenošanu un atbilstīgas kontroles sistēmas izveidi;

51. atzinīgi vērtē centienus vietējo ierēdņu profesionālās apmācības jomā, tomēr uzsver nepieciešamību panākt lielāku progresu (piemēram, izglītība un apmācība, kā arī pārredzamāka darbā pieņemšana pēc nopelniem); atzinīgi vērtē grozījumus, kas pieņemti likumā par vietējo pašvaldību finansēšanu, un mudina turpināt centienus, lai vietējās pašvaldības kļūtu finansiāli neatkarīgas;

Serbija

52. norāda, ka 2016. gadā Serbijā notika ne tikai vietējās un reģionālās vēlēšanas, bet arī parlamenta pirmstermiņa vēlēšanas, kas apliecināja aizvien lielāku sabiedrības politisko daudzveidību un tajā pašā laikā arī vajadzīgo balsu vairākumu pie varas esošajai partijai, kura sarežģītā ārpolitiskā situācijā, uzvarēdama vēlēšanās, vēlreiz apstiprināja izvirzīto prioritāti pievienoties ES;

53. mudina Serbiju turpināt īstenot reformas, kas nepieciešamas, lai pievienotos ES, un īpašu uzmanību šajā sakarā aicina pievērst tiesiskās kārtības nodrošināšanai un korupcijas apkarošanai; atzinīgi vērtē konkrētu rīcības plānu sagatavošanu pievienošanās sadaļu izpildei un pauž gandarījumu par vienu konkrētu panākumu, kas piesaistījis vispārēju uzmanību, t. i., Serbija ir pirmā paplašināšanās procesā iesaistītā valsts, kura ieviesusi ES dzimumu līdztiesības indeksu;

54. atzinīgi vērtē panākto progresu valdības rīcības plāna īstenošanā attiecībā uz nacionālajām minoritātēm; pauž gandarījumu, ka valsts augstākās amatpersonas savā nostājā atbalsta etniskās un pārejās minoritātes;

55. atzinīgi vērtē Serbijas un Horvātijas attiecību normalizēšanos un Belgradas un Prištinas dialogu (Mitrovicas tilta atklāšana), kas dod konkrētu labumu iedzīvotājiem; mudina arī turpmāk pildīt pieņemtās saistības un īstenot vienošanās, lai stiprinātu sadarbību un uzticēšanos; aicina valsts iestādes un viedokļa veidotājus aktīvi veicināt situācijas normalizēšanu;

56. pauž gandarījumu par valsts pārvaldes reformas stratēģiju un vietējo pašvaldību apmācības stratēģiju; atzinīgi vērtē Eiropas integrācijas nacionālā konventa darbu un vietējā līmeņa konsultācijas;

Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika

57. atgādina, ka šī valsts bija pirmā, kura parakstīja stabilizācijas un asociācijas nolīgumu, un šajā sakarā pauž bažas par pašreizējo stagnāciju integrācijas procesā, kā arī saistību izpildes un reformu īstenošanas ziņā. Komiteja pauž bažas par ietilgušo politisko krīzi bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā un aicina rast valstī jaunu politisko gribu, lai tā, izpildot savas saistības, varētu pievienoties Eiropas Savienībai;

58. norāda, ka, pamatojoties uz 2015. gada jūnija/jūlija vienošanos, kas panāka ar starptautisku palīdzību, un 2016. gada jūlijā/augustā sagatavoto nolīgumu, 2016. gada decembrī notika parlamenta pirmstermiņa vēlēšanas (un atkārtotas vēlēšanas divos apgabalos, kas bija pozitīvi vērtējams solis virzībā uz to, lai atjaunotu uzticēšanos); gaidāms, ka tiks turpināta pašreizējā politika, jo īpaši vienošanās par neatliekamu politisku reformu īstenošanu. Bijušajai Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikai pilnībā jāizpilda politiskā vienošanās, kas tika panākta 2015. gada jūnijā/jūlijā, un nekavējoties jāveic konkrēti pasākumi, lai veicinātu un īstenotu steidzamas prioritārās reformas;

59. uzsver, ka tas, vai valsts saņems ieteikumu par pievienošanās sarunu uzsākšanu, lai panāktajam progresam nodrošinātu loģisku turpinājumu, ir atkarīgs no atbilstības ES noteiktajiem kritērijiem, kā tas norādīts ES Padomes 2015. gada decembra secinājumos un Vispārējo lietu padomes secinājumos Slovērijas prezidentūras laikā (13.12.2016.);

60. ņem vērā valsts darbu, kas paveikts, lai pārvarētu migrācijas krīzi, un uzsver nepieciešamību sadarbībā ar ES un citām starptautiskajām organizācijām atrisināt visas ar to saistītās problēmas; vēlas atgādināt, ka arī turpmāk ļoti svarīgi ir saglabāt labas kaimiņattiecības, tostarp sarunās ANO aizgādībā panākt savstarpēji pieņemamu risinājumu jautājumā par valsts nosaukumu;

Albānija

61. ar gandarījumu atzīmē Albānijas salīdzinošo progresu galveno prioritāro reformu īstenošanā; taču Albānijai jāturpina ilgtspējīga, visaptveroša un iekļaujoša reformu īstenošana, it īpaši jomās, uz kurām attiecas piecas nozīmīgās prioritātes, un tas jā dara, īpašu vērību veltot tādai jomai kā tiesiskums un cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, aizsardzība; sevišķi nozīmīgs notikums bija tiesu sistēmas reformas vienprātīga pieņemšana parlamenta plenārsēdē 2016. gada 22. jūlijā. Tas paver jaunas iespējas uzlabot cilvēktiesību, tostarp diskriminācijas novēršanas principu, minoritāšu tiesību un ekonomisko tiesību, aizsardzību visā Albānijā, kā arī precizēt īpašumtiesības, uzlabot uzņēmējdarbības un investīciju vidi un apkarot ēnu ekonomiku; atzinīgi vērtē arī korupcijas apkarošanas stratēģiju un rīcības plānu; mudina turpināt progresu politisko un leģislatīvo pasākumu jomā un atbilstīgi īstenot pasākumus, tostarp tādus, kuru mērķis ir apkarot organizēto noziedzību, arī narkotiku, it īpaši marihuānas, ražošanu un kontrabandu, turklāt uzsver, ka ir ļoti svarīgi, lai šajās jomās Albānijā tiktu gūti konkrēti un ilgtspējīgi rezultāti;

62. norāda, ka Albānijas progresu pievienošanās procesā sekmē tās pievienošanās NATO 2009. gada maijā – dalība minētajā organizācijā pozitīvi ietekmē iekšējo reformu procesu, kā arī Albānijas un Grieķijas attiecību uzlabošanu;

63. atzīmē, ka pēc valsts pārvaldes reformas notikušās vietējo pašvaldību vēlēšanas 2015. gadā noritējušas bez būtiskām problēmām, taču aicina nodrošināt lielāku neatkarību un profesionālismu; atzinīgi vērtē parlamenta izveidoto *ad hoc* komiteju vēlēšanu reformas jautājumā; īpašu uzmanību vērš uz EDSO Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja (ODIHR) ieteikumiem šajā sakarā, kā arī uz Eiropas Padomes kongresa un RK vēlēšanu novērošanas misijas ieteikumiem, kuros aicināts depolitizēt valsts pārvaldi un nodrošināt objektivitāti; komiteja tādēļ pauž cerību, ka iepriekš minētie ieteikumi tiks ievēroti nākamajās parlamenta vēlēšanās, kam jābūt brīvām un godīgām un kam jānotiek saskaņā ar starptautiskajiem standartiem;

64. aicina gādāt par to, lai reformu process arī turpmāk būtu iekļaujošs un tajā iesaistītos visi ieinteresētie politikas – arī minoritāšu – un pilsoniskās sabiedrības dalībnieki, tostarp opozīcija un attiecīgās ieinteresētās personas, un kā pozitīvu piemēru uzsver Eiropas integrācijas nacionālās padomes darbu šajā jomā;

65. atzinīgi vērtē arī Pilsoniskās sabiedrības nacionālās padomes locekļu ievēlēšanu un padomes darba uzsākšanu;

Bosnija un Hercegovina

66. pauž gandarījumu, ka valsts ir atsākusi īstenot integrācijas procesu un Eiropas perspektīva ir valstij galvenais stimuls; mudina turpināt īstenot reformu programmu, jo stabilizācijas un asociācijas nolīguma spēkā stāšanās liecina, ka pieņemtās saistības ir iespējams izpildīt;

67. atzinīgi vērtē to, ka Bosnija un Hercegovina 2016. gada 15. februārī iesniedza pieteikumu dalībai ES, jo tas stimulē gan valsti, gan paplašināšanās procesu; tādēļ uzsver nepieciešamību saglabāt šādu dinamiku, lai reformu programmas īstenošanā panāktu būtisku progresu, kas vajadzīgs virzībā uz mērķi;

68. atzīst, ka 2013. gada oktobrī notikušās tautas skaitīšanas rezultātu publiskošana 2016. gada 30. jūnijā palīdzēja sabiedrībai labāk izprast 2016. gada septembra vietējās vēlēšanās redzamās izmaiņas politiskajā vidē, ko joprojām ietekmē arī spēki ārpus reģiona;

69. aicina visus Bosnijas un Hercegovinas vadošos politiķus izmantot pēcvēlēšanu periodu, lai sāktu jaunu viedokļu apmaiņu ar ES un attiecīgajām starptautiskajām iestādēm ar mērķi atrisināt vēsturiski pārmantotās problēmas un veidot jaunu, pozitīvu gaisotni attiecībām starp etniskajām grupām; norāda, ka jaunajos politiskajos apstākļos reģiona politikas līderi un viedokļa veidotāji ar savu personīgo piemēru un iniciatīvām var daudz darīt, lai paātrinātu vietējo attīstību;

70. uzsver, ka visu pārvaldības un administrācijas līmeņu darba koordinācijai ir svarīga nozīme, lai novērstu šķēršļus, kas kavē valsts darbību, reformu programmas efektīvu īstenošanu, mobilitāti, ieguldījumus un dažādu politikas jomu sasaisti, kā arī vienotas ekonomiskās telpas veidošanu. Komiteja norāda, ka decentralizācija nenozīmē sadrumstalotību un ka reformu īstenošanas labad ir vajadzīgas saskaņotas pamatstratēģijas visos līmeņos; mudina izstrādāt kopīgus mērķus, kas būtu savstarpēji atbilstīgi, taču sniegtos tālāk par individuālām interesēm;

71. pauž pārliecību, ka 2016. gada augustā izveidotais ES lietu koordinācijas mehānisms palīdzēs uzlabot valsts un tās struktūrvienību sadarbību ar ES un tās iestādēm, kā arī pilnībā izmantot ES līdzekļus;

Kosova⁽¹⁾

72. atzinīgi vērtē stabilizācijas un asociācijas nolīguma parakstīšanu, ratificēšanu un spēkā stāšanos 2016. gada 1. aprīlī, kas būs jauna posma sākums Kosovas un ES attiecībās; atzinīgi vērtē arī specializētu palātu izveidi; mudina Kosovu turpināt ar ES saistīto reformu īstenošanu (piemēram, pieņemt tiesību aktu kopumu cilvēktiesību jomā, nodrošināt, ka stājas spēkā Eiropas Programma reformu jomā) un citus konstruktīvus pasākumus (tostarp normalizācijas procesu);

73. atzinīgi vērtē rezultātus, kas sasniegti saistībā ar vīzu liberalizāciju; uzsver, ka ir svarīgi izpildīt visus attiecīgos nosacījumus, un aicina panākt turpmāku progresu;

74. uzsver, ka miermīlīgs un daudzpusējs politiskais dialogs parlamentā un vietējās pašvaldībās ir svarīgs, lai varētu ātri uzlabot valsts tēlu;

75. atzinīgi vērtē un atbalsta pozitīvās norises Belgradas un Prištinas dialogā (Mitrovicas tilta atklāšana, telekomunikāciju nolīgums), kas dod konkrētu labumu iedzīvotājiem; mudina arī turpmāk pildīt pieņemtās saistības un īstenot vienošanās, lai stiprinātu sadarbību un uzticēšanos; aicina valsts iestādes, politiskos līderus un viedokļa veidotājus būt par paraugu situācijas normalizēšanā, lai pēc tam varētu bez problēmām iesaistīties pievienošanās procesā.

Briselē, 2017. gada 12. maijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Šis nosaukums neskar nostājas par Kosovas statusu un atbilst ANO Drošības padomes Rezolūcijai Nr. 1244/99 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.